

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om inlösningsstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön och lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om inlösningsstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön och lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (RP 21/2023 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Ekonomiutskottet (EkUB 4/2023 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål förelägger riksdagen en reform av inlösningslagen för att stärka egendomsskyddet bland annat genom att höja inlösningssersättningarna.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om inlösningsstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om inlösningsstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004) 6 § och
ändras 1—4, 4 a och 5 §, av dem 2, 4 a och 5 § sådana de lyder i lag 265/2017, som följer:

Riksdagens svar RSV 44/2023 rd

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förebygga sådana olägenheter som anläggningen av vissa kraftledningar och överföringsrör för transport av gas, olja och kemikalier orsakar miljön.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på projekt som avser anläggning av

- 1) sådana kraftledningar ovan markytan som har en spänning av minst 220 kilovolt och en längd av mer än 15 kilometer,
- 2) sådana överföringsrör för transport av gas, olja eller kemikalier som har en längd av mer än 40 kilometer och en diameter av mer än DN 800 millimeter,
- 3) andra än i 1 eller 2 punkten avsedda kraftledningar ovan markytan eller överföringsrör, om lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) tillämpas på projektet.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Ett projekt får inte genomföras utan inlösningstillstånd enligt lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). Bestämmelser om tillståndsmyndighetens skyldigheter i projekt som har gränsöverskridande miljökonsekvenser finns i 29 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

På verkställigheten av inlösen och på inlösen tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter eller i någon annan lag.

4 §

Anläggning av kraftledningar och överföringsrör

Kraftledningar och överföringsrör ska anläggas på ett tekniskt och ekonomiskt genomförbart sätt så att olägenheterna för miljön och användningen av områdena blir så små som möjligt. Anläggningen får inte orsaka någon större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt. Ett projekt som genomförs inom eller vars verkningar utsträcker sig till samernas hembygdsområde eller skoltområdet får inte väsentligt försämra samernas rätt att bevara och utveckla sin egen kultur och utöva sina traditionella näringar eller försämra skolternas levnadsförhållanden eller möjligheter att bedriva i skoltlagen (253/1995) avsedda naturnäringar på skoltområdet.

När kraftledningar och överföringsrör anläggs ska detaljplanen beaktas. På ett område för vilket en landskapsplan eller generalplan med rättsverkningar gäller får anläggningen av en kraftledning eller ett överföringsrör inte försvåra att området används för det ändamål för vilket det har anvisats i en gällande planen.

Riksdagens svar RSv 44/2023 rd

I beslutet om inlösningstillstånd ska det meddelas sådana tillståndsvillkor om ledningens eller rörets sträckning, sättet att genomföra projektet jämte tidpunkten för projektet, och kontrollen av verkningarna av projektet som är nödvändiga för att begränsa projektets betydande skadeverkningar.

4 a §

Tillsyn och förvaltningstvång

Närings-, trafik- och miljöcentralen övervakar efterlevnaden av denna lag och de tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den i syfte att trygga miljön. Tillsynsmyndigheten eller en tjänsteman som den förordnat har för tillsynen rätt att

- 1) trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) få nödvändiga uppgifter av myndigheter och verksamhetsutövare,
- 2) röra sig på annans område,
- 3) utföra inspektioner, undersökningar och mätningar samt ta prover och ta upp ljud eller bild av det område som berörs,
- 4) få tillträde till platser där verksamhet bedrivs,
- 5) kontrollera verkningarna av verksamheten.

En åtgärd som avses i 1 mom. får inte vidtas i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner iakttas vad som föreskrivs i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

Om denna lag eller de tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den inte har iakttagits, ska närings-, trafik- och miljöcentralen med hänsyn till sakens natur uppmana den som gjort sig skyldig till överträdelsen att upphöra med det förfarande som strider mot lagen eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om någon bryter mot denna lag eller mot en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, kan närings-, trafik- och miljöcentralen

- 1) förbjuda honom eller henne att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot lagen eller ett tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den,
- 2) ålägga honom eller henne att fullgöra sin skyldighet, eller
- 3) ålägga honom eller henne att rätta till det som har gjorts i strid med lagen eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska, om det inte är uppenbart onödigt, förena ett förbud eller ett föreläggande som den har meddelat med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller om att verksamheten avbryts. Bestämmelser om vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

5 §

Sökande av ändring

Rätt att anföra besvär över inlösningstillstånd som meddelats för projekt som avses i denna lag har, utöver vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), en registrerad förening eller stiftelse som är verksam i det område inom vilket projektet genomförs eller till vilket dess verkningar utsträcker sig och vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård eller trivseln i boendemiljön. Rätt att anföra besvär har dessutom sametinget, på den grunden att den verksamhet som avses i inlösningstillståndet försvagar samernas rätt som urfolk

Riksdagens svar RSV 44/2023 rd

att upprätthålla och utveckla sitt eget språk och sin egen kultur, och skolternas byastämman, på den grunden att det projekt som avses i inlösningstillståndet försämrar skolternas levnadsförhållanden och möjligheter att driva näring inom skolområdet.

På sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande tillämpas dock viteslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ärenden om inlösningstillstånd som är anhängiga vid förvaltningsmyndigheter vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om fullföljdsdomstolen upphäver ett beslut på vilket de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lags tillämpas och återförvisar ärendet för att behandlas på nytt i sin helhet, ska ärendet behandlas och avgöras i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Lag

om ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977) 108 § och *fogas* till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 691/2014, ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Om ansökan om inlösningstillstånd gäller sådana kraftledningar eller överföringsrör för transport av gas, olja eller kemikalier på vilka lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) tillämpas, iakttas vid behandlingen av inlösningstillståndsärendet och avgörandet av ärendet dessutom vad som föreskrivs i lagen om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 44/2023 rd

Helsingfors 29.11.2023

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare